

Styrelsehandling nr 11

Styrelsemötesdatum 2020-02-06

Diarienummer EH 2020-0032

Handläggare: Mikael Dolietis

Telefon: 031-707 70 02

E-post: mikael.dolietis@egnahemsbolaget.se

Granskningsredogörelse Stadsrevisionen

Informationsärende

Styrelsen Göteborgs Egnahems AB

Sammanfattning

Styrelse och verkställande direktör ansvarar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter, bolagsordning samt ägardirektiv.

Lekmannarevisorernas uppdrag är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Årets granskning av bolaget omfattar:

- grundläggande granskning
- granskning av systemet för styrning, uppföljning och kontroll
- uppföljning av föregående års rekommendationer.

Granskningen visar att delar av bolagets verksamhet har brister eller förbättringsområden som behöver åtgärdas. Därför lämnar vi följande rekommendation:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att stärka den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen genom att vidta lämpliga åtgärder för att omhänderta de brister som har framkommit i granskningen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

I övrigt bedömer vi att bolaget har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig

Bedömning ur ekologisk dimension

Bolaget inte har funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension

Bedömning ur social dimension

Bolaget inte har funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Samverkan

Samverkan med de fackliga krävs ej i detta ärende.

Bilagor

1. Ärende 11) Granskningsredogörelse Stadsrevisionen

Ärendet

Rapport Granskningsredogörelse Stadsrevisionen godkänns och antecknas.

Beskrivning av ärendet

Årlig granskning av Stadsrevisionen över huruvida bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Bolagets bedömning

Datum

20200130

Underskrift

Namnförtydligande

Mikael Dolietis

Göteborgs Egnahems AB

Granskning av verksamhetsåret 2019

Lekmannarevisorerna har avslutat granskningen av bolaget avseende verksamhetsåret 2019.

Våra iakttagelser och bedömningar framgår av granskningsredogörelsen som bifogas.

Vårt uttalande till årsstämman lämnas i en granskningsrapport. Granskningsrapporten skickas till bolaget *efter* det att styrelsen beslutat att fastställa årsredovisningen. Uttalandet i granskningsrapporten grundar sig på granskningsredogörelsen.

Vi vill betona vikten av att styrelsen vidtar lämpliga åtgärder med anledning av den rekommendation/de rekommendationer som lämnas och vi vill därför ha ett yttrande från styrelsen. Av yttrandet ska framgå vilka åtgärder som bolaget har gjort eller planerar att göra med anledning av rekommendationen. Yttrandet ska skickas till stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se senast den 18 juni 2020.

Göteborg den 16 januari 2020

Stefan Dahlén
lekmannarevisor utsedd av
kommunfullmäktige

Bengt Bivall
lekmannarevisor utsedd av
kommunfullmäktige

Göteborgs Egnahems AB

– granskning av verksamhetsåret 2019

2020-01-16

Januari 2020
Göteborgs Egnahems AB – granskning av verksamhetsåret 2019
Diarienummer: 0161/19
Stadsrevisionen i Göteborgs Stad
Yrkesrevisor: Jesper Wigh
www.goteborg.se/stadsrevisionen

Innehåll

1 Sammanfattning.....	4
2 Granskning av verksamheten.....	5
2.1 Grundläggande granskning	5
2.1.1 Iakttagelser.....	5
2.1.2 Bedömning.....	5
2.2 Granskning av systemet för intern styrning, uppföljning och kontroll	6
2.2.1 Utgångspunkter i granskningen	6
2.2.2 Revisionskriterier	7
2.2.3 Iakttagelser.....	9
2.2.4 Bedömning.....	12
2.3 Uppföljning av leverantörsuppföljningen.....	14
2.3.1 Iakttagelser.....	14
2.3.2 Bedömning.....	14
2.4 Uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete	14
2.4.1 Iakttagelser.....	15
2.4.2 Bedömning.....	15
3 Lekmannarevisorernas uppdrag och rapportering	16
4 Språkbruk och revisionstermer	16

1 Sammanfattning

Styrelse och verkställande direktör ansvarar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter, bolagsordning samt ägardirektiv.

Lekmannarevisorernas uppdrag är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Årets granskning av bolaget omfattar:

- grundläggande granskning
- granskning av systemet för styrning, uppföljning och kontroll
- uppföljning av föregående års rekommendationer.

Granskningen visar att delar av bolagets verksamhet har brister eller förbättringsområden som behöver åtgärdas. Därför lämnar vi följande rekommendation:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att stärka den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen genom att vidta lämpliga åtgärder för att omhänderta de brister som har framkommit i granskningen.

I övrigt bedömer vi att bolaget har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

2 Granskning av verksamheten

Styrelse och verkställande direktör ansvarar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter, bolagsordning samt ägardirektiv.

Lekmannarevisorernas uppdrag är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Granskningen av verksamheten omfattar en grundläggande del, som är en översiktlig granskning av bolagets ledning och styrning samt interna kontroll, en specifik granskning samt uppföljning av tidigare års granskning.

2.1 Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma bolagets ledning och styrning samt interna kontroll. Det innebär att revisorerna löpande följer styrelsens protokoll och handlingar och informerar sig om verksamheten. Granskningen omfattar följande delar:

- följsamhet mot kommunfullmäktiges ägardirektiv
- följsamhet mot kommunfullmäktiges riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag
- följsamhet mot kommunfullmäktiges budget
- följsamhet mot kommunfullmäktiges riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll
- följsamhet mot kommunfullmäktiges regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning
- styrning och uppföljning av verksamhet och ekonomi
- beslutsunderlag
- hantering av särskilda uppdrag från kommunstyrelsen/kommunfullmäktige.

2.1.1 Iakttagelser

Den grundläggande granskningen visar inte på några avvikelser.

2.1.2 Bedömning

Lekmannarevisorernas översiktliga bedömning är att bolaget har en tillfredsställande ledning och styrning samt tillräcklig intern kontroll inom de områden som har omfattats av den grundläggande granskningen.

2.2 Granskning av systemet för intern styrning, uppföljning och kontroll

2.2.1 Utgångspunkter i granskningen

Av fullmäktiges riktlinjer framgår att styrelsens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten ska vara systematisk, förebyggande och utvecklingsinriktad och med rimlig grad säkerställa att verksamheten bedrivs ändamålsenligt, effektivt och långsiktigt bidrar till en hållbar utveckling och en god ekonomisk hushållning utifrån ett helhetsperspektiv. Det ska säkerställas att lagstiftning, föreskrifter och riktlinjer följs samt att verksamhetsinformation och finansiell rapportering är tillförlitlig och tillräcklig.

Med rimlig grad avses att en avvägning ska göras mellan kontrollkostnad och kontrollnytta. Förutom ekonomiska faktorer ska förtroendet hos allmänhet, de som verksamheten riktar sig till och intressenter vägas in.

2.2.1.1 System för styrning, uppföljning och kontroll

Styrningen, uppföljningen och kontrollen av verksamheten ska bidra till att oavsiktliga och avsiktliga fel och brister kan upptäckas i tid samt säkra tillgångar och förhindra förluster. Styrelsen ska därför ha ett effektivt system för styrning, uppföljning och kontroll som är dokumenterat i de delar som det bedöms verkningsfullt.

Med system avses det ramverk av systematik, struktur och kultur som styrelsen använder sig av för att styra mot måluppfyllelse och fullgörande av uppdrag. Fullmäktiges riktlinje lyfter följande beståndsdelar som en fingervisning om vad som generellt sett brukar ingå i ett ramverk:

- ledstjärnor för det som ska uppnås; vision, policydokument, mål, strategi, plan
- arbetssätt, arbetsformer, processer
- organisationsstruktur
- roller, ansvar, delegeringsordning, beslutsvägar
- rutiner, arbetsbeskrivning
- mätsystem och mått
- stödsystem (it, kompetensförsörjning, ekonomistyrning etcetera)
- organisationskultur, värderingar, gemensamma förhållningssätt.

Den sista punkten bedöms vara särskilt viktig. Systemet för styrning, uppföljning och kontroll är helt beroende av organisationens och i synnerhet högsta ledningens förhållningssätt till det. Ledningens agerande måste stödja efterlevnaden av överenskomna arbetssätt och korrekt agerande överlag. Att motverka oegentligheter är en självklarhet.

2.2.1.2 Riskhantering

En risk är en sammanvägning av sannolikheten för att en händelse ska inträffa och de (negativa) konsekvenser som händelsen kan leda till.¹

En risk kan beskrivas som en möjlig händelse som ännu inte har inträffat. En brist är något som redan har inträffat. Åtgärd för en risk bidrar till minskad sannolikhet för att risken inträffar och/eller (om risken ändå inträffar) att konsekvensen mildras. Åtgärd för en brist bidrar till att reparera en redan inträffad risk. En risk kan formuleras utifrån en konstaterad brist men det är risken som ska hanteras (exempelvis att bristen uppstår igen eller att konsekvensen förvärras). Riskhantering handlar alltså om att ligga steget före.

Riskhantering är i grunden en fråga om att hantera osäkerheter och avser samordnade aktiviteter för att styra och leda en organisation med avseende på risk. Enligt fullmäktiges riktlinje ska riskhantering integreras i styrning och beslutsfattande samt bidra till att säkerställa att verksamhetens mål uppnås och att dess uppdrag kan genomföras. Därav ska riskhantering ske kontinuerligt inom väsentliga verksamhetsområden, processer och projekt samt vid större förändringar i verksamheten. Ansvaret för detta vilar ytterst på bolagsstyrelsen.

Att identifiera, analysera och utvärdera risker (riskbedömning) och därefter besluta om hur riskerna ska behandlas och följas upp är en del av riskhanteringen. Riskidentifiering innebär att kartlägga risker i verksamheten vilket kräver en systematisk informationsinhämtning. Risken för förekomst av oegentligheter ska alltid vara en del av riskhanteringen². De aktiviteter som genomförs inom ramen för riskhanteringen bör vara spårbara, därav bör processen dokumenteras. För att säkerställa att stadens verksamheter bedrivs med en tillfredsställande styrning, uppföljning och kontroll av risker behöver det finnas systematik och arbetssätt som kontinuerligt säkerställer ovanstående.³

Syftet med granskningen är att bedöma om styrelsens ansvarstagande, vad gäller det arbete som ska ske inom ramen för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten, är tillräckligt och ändamålsenligt.

2.2.2 Revisionskriterier

Bedömningsgrunden för granskningen utgörs av kommunfullmäktiges riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll⁴ som omfattar samtliga nämnder och helägda bolag.

¹ Risk- och sårbarhetsanalyser, Vägledning statliga myndigheter, KBM 2006:4 s. 13

² Kommunfullmäktiges riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll §3

³ Göteborgs Stads vägledning för styrning, uppföljning och kontroll – risk

⁴ Riktlinjen reviderades efter beslut i kommunfullmäktige 2019-09-12. De ändringar som har genomförts har inte haft någon påverkan på de iakttagelser och bedömningar som görs i granskningen förutom att paragrafer har ändrats och förtydliganden har gjorts. I fotnot markeras de nya paragraferna (§).

Göteborgs Stads vägledning för styrning, uppföljning och kontroll – risk, med utgångspunkt i riktlinjen, syftar till att konkretisera begrepp kopplat till risk och ge förslag på hantering.

Avsteg från fullmäktiges riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll ska beslutas av kommunstyrelsen. Nedan följer en beskrivning av väsentliga delar som ingår i granskningen.

2.2.2.1 Samlad riskbild ⁵

I samband med framtagandet av budget/affärsplan ska riskhanteringen för olika riskområden sammanställas i en samlad riskbild för bolagsstyrelsens verksamhetsområde. Den samlade riskbilden ska beskriva vilka riskreducerande åtgärder som redan har införts för att minska risker och nya åtgärder som behöver vidtas. Det är varken lämpligt eller önskvärt att lyfta samtliga identifierade risker till bolagsstyrelsen utan en värdering och prioritering behöver göras. Syftet med riskbilden är att få en uppfattning om verksamhetens mest väsentliga risker utifrån ett styrelseperspektiv.

2.2.2.2 Intern kontrollplan ⁶

Utifrån den samlade riskbilden ska en intern kontrollplan upprättas. Den ska innehålla de områden/processer som särskilt ska granskas under kommande verksamhetsår för att verifiera att redan införda åtgärder har fått avsedd effekt. Den interna kontrollplanen bygger på den samlade riskbilden och ska fungera som övervakningsplan. Genom att ifrågasätta befintliga åtgärder och vid behov komma med förbättringsförslag (nya åtgärder) ges en bild av om de åtgärder som har införts/beslutats fungerar som det var tänkt.

2.2.2.3 Beslut ⁷

I anslutning till beslut om budget/affärsplan ska styrelse fastställa en samlad riskbild och en intern kontrollplan.

2.2.2.4 Uppföljning och utvärdering ⁸

Efter riskbehandlingen behöver vidtagna åtgärder följas upp. En bedömning behöver också göras av om åtgärderna har haft avsedd effekt eller om nya åtgärder krävs.

⁵ Fullmäktiges riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll § 11 (§ 16) och Göteborgs Stads vägledning för styrning, uppföljning och kontroll – risk, sidan 8

⁶ Fullmäktiges riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll § 12 (§ 17) och Göteborgs Stads vägledning för styrning, uppföljning och kontroll – risk, sidan 9

⁷ Fullmäktiges riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll § 13 (§ 18)

⁸ Fullmäktiges riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll § 25, 26, 29 och Göteborgs Stads vägledning för styrning, uppföljning och kontroll – risk, sidan 8

Uppföljning av verksamhetens riskbild och beslutade åtgärder ska ingå som en del av den löpande uppföljningen. Uppföljningen av intern kontrollplan ska ske i den omfattning som har fastställs av bolagsstyrelsen.

Bolagsstyrelsen ska årligen utvärdera och förbättra effektiviteten i det egna systemet för styrning, uppföljning och kontroll. I detta arbete ingår att erhålla information och rapportering avseende resultat av såväl genomförda interna uppföljningar och utvärderingar, som iakttagelser från extern revision och övrig tillsyn.

Som en del i kommunstyrelsens uppsiktsplikt ska respektive nämnd/bolagsstyrelse i samband med årsrapportens upprättande rapportera resultatet från utvärdering samt lämna en bedömning om systemet för styrning, uppföljning och kontroll fungerar på ett betryggande sätt.

2.2.2.5 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier, intervjuer samt två stickprov.

2.2.3 Iakttagelser

I arbetet med intern, styrning och kontroll används vissa begrepp som kan uppfattas som svåra att definiera. Inledningsvis görs här ett förtydligande för två begrepp som ingår i våra iakttagelser och bedömningar:

1. **Åtgärd** används i texten för det som bolaget kallar kontrollaktivitet. Med åtgärd avser vi det som i den tidigare versionen av riktlinjen för intern styrning, uppföljning och kontroll § 11 benämns som riskreducerande åtgärder/kontrollaktiviteter. I den reviderade riktlinjen återfinns begreppet i § 16 som åtgärd. Åtgärden ska bidra till att minska risken som har identifierats.
2. **Kontroll** används i texten för det som bolaget kallar kontrollmetod. Med kontroll avser vi det som i den tidigare versionen av riktlinjen för intern styrning, uppföljning och kontroll § 12 beskrivs enligt följande: ”från den samlade riskbilden [...] ska styrelsen välja ut ett antal områden/processer som särskilt ska granskas [...] för att verifiera att de riskreducerande åtgärderna/kontrollaktiviteterna fungerar på ett tillfredsställande sätt (intern kontrollplan)”. I den reviderade riktlinjen återfinns beskrivningen i § 17 som: ”Utifrån den samlade riskbilden ska en intern kontrollplan upprättas. Den ska innehålla de områden/processer som särskilt ska granskas [...] för att verifiera att redan införda åtgärder har fått avsedd effekt.” Kontroll syftar till att ifrågasätta befintliga åtgärder och vid behov föreslå nya åtgärder och på så vis veta om den interna kontrollen är tillfredsställande. Den interna kontrollplanen ska fungera som en övervakningsplan och ge nämnden/styrelsen en uppfattning av om beslutade åtgärder fungerar ändamålsenligt.

2.2.3.1 Egna rutiner och processen

Vår granskning visar att bolaget har ett strukturerat arbetssätt för identifiering och hantering av risk, men att arbetssättet inte är formaliserat i en skriftlig rutin eller anvisning. Bolagets arbete med att identifiera risker i den samlade riskbilden utgår från ett antal riskområden identifierade av Framtidskoncernen.

Under året har en interncontroller anställts för att hålla samman bolagets arbete med internkontroll. Det nya arbetssättet syftar till att minska sannolikheten att risker inte följs upp samt att öka kvaliteten på det interna arbetet med att identifiera och hantera risker på ett systematiskt sätt. Bolaget har även infört tätare och tidigare lagda interna uppföljningar av arbetet med uppföljningar av identifierade risker i internkontrollplanen för att möjliggöra förändringar i föreslagna åtgärder.

Bolaget hanterar riskarbetet framförallt på ledningsgruppsnivå. Intervjuerna visar att bolagets löpande arbete med rapportering av exempelvis avvikelser i projekt hanteras av projektdeltagare som rapporterar till chef och sedan eventuellt upp till styrelse om avvikelserna bedöms vara tillräckligt allvarliga.

Verkställande direktör föredrar samlad riskbild och åtgärdsplan samt uppföljning av föregående års arbete för styrelsen. Vi har i granskningen inte sett att styrelsen har utvärderat systemet för styrning, uppföljning och kontroll i enlighet med fullmäktiges riktlinjer.

Bolaget använder sig av stadens gemensamma it-system, Stratsys, för att hantera riskerna och dokumentationen.

2.2.3.2 Samlad riskbild

Vi har i granskningen noterat att för 2019 har styrelsen beslutat om en samlad riskbild samt en åtgärdsplan.

Den samlade riskbilden innehåller risker samlade i ett antal riskområden. Innehållsmässigt består den av en beskrivning av risken, konsekvensbeskrivning samt existerande åtgärder. I den samlade riskbilden anges hur risken ska hanteras, antingen i åtgärdsplanen eller i internkontrollplanen, samt vem som ansvarar för att existerande åtgärder genomförs.

Enligt bolaget ska åtgärdsplanen innehålla risker från den samlade riskbilden där existerande åtgärder och tillkommande åtgärder samt start-, avstämnings- och slutdatum anges. I åtgärdsplanen för 2019 noterar vi att det finns ytterligare en risk som inte har presenterats i den samlade riskbilden och därmed inte beslutats av styrelsen.

2.2.3.3 Intern kontrollplan

Ett antal risker från den samlade riskbilden lyfts till internkontrollplanen. Internkontrollplanen innehåller existerande åtgärder samt tillkommande åtgärder med avstämning.

Vi noterar att tre av riskerna som ingår i internkontrollplanen inte är hämtade från den samlade riskbilden utan har tillförts efter att styrelsen har fattat beslut om samlad riskbild och åtgärdsplan.

Vi noterar också att internkontrollplanen inte har tillställts styrelsen för beslut. Enligt intervjuer anser bolaget att internkontrollplanen är ett bolagsinternt dokument som inte behöver beslutas av styrelsen.

Uppföljning av internkontrollplan sker 2019 vid decembermötet. Uppföljningen innehåller en listning av riskerna som ingår i interkontrollplanen samt en sammanställning av de åtgärder som har vidtagits under året. Vi noterar att uppföljningen inte innehåller någon bedömning av huruvida de åtgärder som har vidtagits under året har varit ändamålsenliga, eller en utvärdering av systemet för styrning, uppföljning och kontroll.

2.2.3.4 Stickprovsgranskningen

I granskningen har vi, utifrån bolagets interna kontrollplan 2019, tittat särskilt på två kontroller som styrelsen har beslutat att granska särskilt i syfte att verifiera att de åtgärder som har vidtagits är effektiva. För samtliga kontroller har vi begärt ut den dokumentation bolaget har upprättat. Våra stickprov avser följande risker: GDPR och Arbetsmiljö hos upphandlad entreprenör. Nedan redovisas våra iakttagelser för varje stickprov.

Stickprov 1

Stickprov 1 avser risken GDPR. Bolaget riskbeskrivning är ”Risk för att GDPR inte efterlevs”. Bolaget har listat två existerande åtgärder:

- information om personuppgiftsbehandling finns på vår webbsida
- utbildning för medarbetare.

Tillkommande kontroller för denna risk anges som ”Test registerutdrag ur intressent- och kundsystem”. Bolagets kontroll för att utröna om tidigare åtgärder har haft effekt anges som att en intressent och en befintlig kund ska väljas ut i systemet. Test genomförs om det är möjligt att göra ett registerutdrag enligt GDPR, det vill säga få fram alla personuppgifter som finns i bolagets system om de valda personerna.

Bolagets rapportering av genomförda kontroller består av kommentarer direkt i Stratsys. Bolagets iakttagelser är att det inte fanns några problem att ta fram de personuppgifter som är kopplade till en specifik intressent eller kund. Vid en eventuell begäran om registerutdrag i enlighet med GDPR kan bolaget enligt sin bedömning få fram de personuppgifter som är kopplade till personen.

Vi noterar att den granskade risken inte fanns med i bolagets samlade riskbild för 2019 utan har tillkommit efter att styrelsen har beslutat om samlad riskbild och åtgärdsplan.

Stickprov 2

Stickprov 2 avser risken Arbetsmiljö hos upphandlad entreprenör. Bolaget beskriver risken som ”Risk att entreprenör/leverantör ej är behörig att ta över arbetsmiljörisken”. Existerande åtgärd är:

- ledargruppen granskar entreprenörers och leverantörers utbildningscertifikat enligt rekommendationer från Arbetsmiljöverket.

Bolagets kontroll för att verifiera existerande åtgärder anges som ”Granskning av upphandlade entreprenörers och leverantörers utbildningscertifikat genomförs av Ledargruppen. De som inte uppfyller krav upphandlas ej”. Bolaget anger i Stratsys att kontrollen är avslutad. Det finns inga kommentarer eller bedömningar av resultaten av kontrollerna i systemet. Vi har inte heller tagit del av någon övrig dokumentation kring bolagets kontroller.

Vi noterar att inte heller denna risk finns upptagen i bolagets samlade riskbild för 2019 utan har tillkommit efter att styrelsen har beslutat om samlad riskbild och åtgärdsplan.

2.2.4 Bedömning

2.2.4.1 Bolagets process brister i samstämmighet med Göteborgs Stads riktlinjer

Lekmannarevisorerna bedömer att det finns en styrning och struktur för hur bolaget arbetar med identifiering och hantering av risk. Bolaget följer Framtidenkoncernens arbetssätt för riskidentifiering och hantering av risker.

Vi bedömer att det inte fullt ut finns en överensstämmelse mellan den av kommunfullmäktige antagna Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll och hur bolaget arbetar med processen.

2.2.4.2 Brist i samstämmighet mellan samlad riskbild och internkontrollplan

Enligt fullmäktiges riktlinjer, § 16, ska styrelsen säkerställa att riskhantering sker kontinuerligt inom väsentliga verksamhetsområden och sammanställa en riskbild för bolagsstyrelsens verksamhetsområde. Enligt fullmäktiges riktlinjer är syftet med en samlad riskbild, att utifrån ett styrelseperspektiv, få en uppfattning om verksamhetens mest väsentliga risker.

Totalt tre risker har tillkommit till åtgärdsplan och internkontrollplan efter det att styrelsen fattade beslut kring samlad riskbild. Vår bedömning är att bolaget inte följer stadens riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll, vilket medför att styrelsen inte har en samlad bild över de risker som bedöms som väsentliga.

2.2.4.3 Internkontrollplanen är inte antagen av styrelsen

Enligt fullmäktiges riktlinjer, § 17, ska styrelsen besluta om en internkontrollplan där ett antal processer/områden särskilt granskas för att verifiera de riskreducerande åtgärderna. Som en del i kommunstyrelsens uppsiktsplikt ska respektive nämnd/bolagsstyrelse i samband med årsrapportens

upprättande rapportera resultatet från utvärdering samt lämna en bedömning av om systemet för styrning, uppföljning och kontroll fungerar på ett betryggande sätt. Den interna kontrollplanen bygger på den samlade riskbilden och ska fungera som övervakningsplan. Genom att ifrågasätta befintliga åtgärder och vid behov komma med förbättringsförslag (nya åtgärder) ges en bild av om de åtgärder som har införts/beslutats fungerar som det var tänkt.

Vi bedömer att bolaget inte följer fullmäktiges riktlinjer avseende internkontrollplan i och med att planen inte antagits av styrelsen.

2.2.4.4 Bristande uppföljning av åtgärder i internkontrollplanen

Vår bedömning är att bolagets uppföljning av kontroller angivna i internkontrollplanen brister i vissa avseenden. Enligt kommunfullmäktiges riktlinjer, § 29, ska styrelsen årligen utvärdera och förbättra effektiviteten i det egna systemet för styrning, uppföljning och kontroll. De aktiviteter som genomförs inom ramen för riskhanteringen bör vara spårbara, därav bör processen dokumenteras. För att säkerställa att stadens verksamheter bedrivs med en tillfredsställande styrning, uppföljning och kontroll av risker behöver det finnas systematik och arbetssätt som kontinuerligt säkerställer ovanstående.

Efter riskbehandlingen behöver vidtagna åtgärder följas upp. En bedömning behöver också göras av om åtgärderna har haft avsedd effekt eller om nya åtgärder krävs. Bolagets dokumentation av genomförda kontroller har i våra stickprovskontroller varit bristfällig, vilket försvårar styrelsens möjlighet att bedöma dels om genomförda åtgärder är effektiva i att minska den identifierade risken, dels att utvärdera systemet för intern styrning uppföljning och kontroll.

2.2.4.5 Samlad bedömning

Lekmannarevisorernas samlade bedömning är att styrelsens ansvarstagande, vad gäller det arbete som ska ske inom ramen för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten, i huvudsak är tillräckligt och ändamålsenligt.

Granskningen har dock visat att det i delar finns en bristande följsamhet mot fullmäktiges riktlinjer som gör att vi bedömer att åtgärder bör vidtas. För att stärka styrningen, uppföljningen och kontrollen av verksamheten menar lekmannarevisorerna att beslut om internkontrollplan ska ske i enlighet med fullmäktiges riktlinjer. Vi menar också att styrelsens förutsättningar för att kunna bedöma dels effektiviteten och ändamålsenligheten av vidtagna åtgärder för identifierade risker, dels effektiviteten i systemet för intern styrning, uppföljning och kontroll bör stärkas.

Lekmannarevisorerna lämnar därför följande rekommendation till styrelsen:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att stärka den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen genom att vidta lämpliga åtgärder för att omhänderta de brister som har framkommit i granskningen.

2.3 Uppföljning av leverantörsuppföljningen

Lekmannarevisorerna granskade 2018 bolagets rutiner för leverantörsuppföljning. Granskningen resulterade i att revisorerna riktade följande rekommendation till bolagets verkställande direktör:

Lekmannarevisorerna rekommenderar verkställande direktör att ta fram och besluta om en anvisning för leverantörsuppföljning.

Vi har i år följt upp denna rekommendation genom intervju och dokumentstudier.

2.3.1 Iakttagelser

Under 2019 har bolaget arbetat med att stärka sina rutiner kring leverantörsuppföljning och omhänderta ovanstående brister. Bland annat har bolaget tagit fram en skriftlig anvisning för egenkontroll vid avtalsuppföljning.

Vi har tagit del av bolagets förslag till leverantörsuppföljning som enligt uppgifter ska tillställas styrelsen vid ett extrainsatt styrelsemöte i januari.

Anvisningen utgörs av en checklista över bolagets egna kontroller vid avtalsuppföljning där uppföljning av leverantörens olika egenkontrollmoment ska stämmas av. Ansvarig för kontrollen är ansvarig upphandlare tillsammans med ansvarig projektledare.

Leverantören följs upp utifrån dels förutsättningar i Allmänna föreskrifter, det vill säga förhållanden från förfrågningsunderlaget, dels utifrån avtalsförhållanden. Uppföljning omfattar exempelvis leverantörens kvalitetsangivelser, entreprenörens kvalitets- och miljöplan, entreprenörens kontroll samt kontroll av eventuella viten.

2.3.2 Bedömning

Lekmannarevisorerna ser positivt på det arbete som har bedrivits av bolaget och gör bedömningen att den upprättade anvisningen på ett godtagbart sätt kan bemöta den tidigare lämnade rekommendationen från stadsrevisionen.

Lekmannarevisionen gör bedömningen att rekommendationen kan anses omhändertagen.

2.4 Uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete

Lekmannarevisorerna granskade 2016 bolagets systematiska arbetsmiljöarbete. Uppföljning skedde även 2018. Granskningen resulterade i att vi riktade följande rekommendation till styrelsen:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att följa upp och utvärdera bolagets arbetsmiljöarbete.

Vi har i år följt upp denna rekommendation genom intervjuer och dokumentstudier.

2.4.1 Iakttagelser

Bolaget har under året omarbetat rutinerna avseende det systematiska arbetsmiljöarbetet vilket har resulterat i ett förslag till nytt arbetssätt för Egnahemsbolagets systematiska arbetsmiljöarbete. Det nya arbetssättet innebär att bolagets arbetsmiljögrupp kommer att utgöras av verkställande direktör, alla chefer från ledningsgruppen, HR-specialist samt skyddsombud. Ett nytt årshjul har tagits fram där arbetsuppgifterna som ingår i bolagets systematiska arbetsmiljöarbete har lagts in.

Enligt intervju med bolagets verkställande direktör kommer det systematiska arbetsmiljöarbetet, i enlighet med det nya årshjulet, att följas upp i enlighet med föreskrifter och allmänna råd i september.

2.4.2 Bedömning

Utifrån genomförd granskning är vår bedömning att Egnahemsbolagets reviderade rutin för det systematiska arbetsmiljöarbetet, där uppföljning och utvärdering av bolagets arbete ingår, säkerställer bolagets utvärdering av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Vi bedömer att bolagets egen bedömning är att rutinen för arbetssättet med systematiskt arbetsmiljöarbete behövde omarbetas. I sig innebär det att en utvärdering av det egna arbetssättet har genomförts.

Mot bakgrund av att bolagets rutiner för det systematiska arbetsmiljöarbetet har reviderats gör lekmannarevisorerna bedömningen att rekommendationen är omhändertagen. Det är viktigt att styrelsen säkerställer att uppföljning och utvärdering av det systematiska arbetsmiljöarbetet genomförs. Lekmannarevisorerna kommer att följa frågan.

3 Lekmannarevisorernas uppdrag och rapportering

Den kommunala revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument med uppdrag att granska den verksamhet som bedrivs i kommunen.

Lekmannarevisorer är förtroendevalda och utses av kommunfullmäktige ur gruppen förtroendevalda revisorer. Lekmannarevisorerna har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller delvis ägs av kommunen. I Göteborg utses i regel två lekmannarevisorer för varje bolag. Revisorerna är oberoende och granskar på kommunfullmäktiges uppdrag och därigenom indirekt också för medborgarna.

Resultatet av lekmannarevisorernas granskning redovisas i granskningsrapporter och granskningsredogörelser.

Revisorerna genomför också särskilda granskningar som i regel rör flera bolag och nämnder. Dessa redovisas löpande under året till kommunfullmäktige i revisionsrapporter.

Revisorerna tar även varje år fram en årsredogörelse som sammanfattar den granskning som har gjorts i kommunen under det aktuella året.

Revisorernas rapporter hittar du på www.goteborg.se/stadsrevisionen

4 Språkbruk och revisionstermer

När revisorerna har genomfört en granskning lämnar de ofta rekommendationer till de granskade nämnderna och bolagen. Ibland lämnar de även revisionskritik.

Rekommendationer lämnas när revisorerna ser brister i verksamheten. Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra verksamheten.

Revisionskritik lämnas när revisorerna ser brister i verksamheten som är av mer allvarlig karaktär. Revisionskritik graderas genom begreppen erinran eller anmärkning. Anmärkning är allvarligast. När det gäller nämnderna kan en anmärkning lämnas med eller utan tillstyrkan om ansvarsfrihet.

Under kommande år följer revisorerna upp vilka åtgärder som nämnden eller bolaget har gjort för att följa revisorernas rekommendationer.

Stadsrevisionen

Postadress: Box 2141, 403 13 Göteborg

Besöksadress: Stora Badhusgatan 6

Göteborgs Stads kontaktcenter: 031-365 00 00, kansli: 031-368 07 00

stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se

www.goteborg.se/stadsrevisionen